

УТВЪРЖДАВАМ,

ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/

(доц. д-р Мариана Коцева)

**ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ, ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ
НА ПРЕБРОЯВАНЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЖИЛИЩНИЯ ФОНД
ПРЕЗ 2011 ГОДИНА**

(ДЕЙНОСТИ ЗА ПЕРИОДА ДО КРАЯ НА 2010 ГОДИНА)

Инструкцията е разработена в съответствие със Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 година.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Цел на преброяването

1. Целта на Преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 г. е да осигури информация за броя, структурата и състава на населението, както и за броя и вида на домакинствата и семействата в страната, и за сградния и жилищния фонд.

2. Задачите на преброяването са да се получат данни за:

2.1. Броя и териториалното разположение на населението на Република България - по области, общини и населени места.

2.2. Структурата и състава на населението по пол, възраст, семейно положение, образование, етническа принадлежност, вероизповедание и други.

2.3. Икономическата активност, заетостта и безработицата, занятието, отрасловата принадлежност.

2.4. Домакинствата и семействата, за техния състав, вид и основните им демографски и социално-икономически характеристики.

2.5. Вътрешната и външната миграция на населението.

2.6. Количествени и качествени характеристики на сградния и жилищния фонд - брой и вид на сградите, размер и вид на жилището, брой помещения в жилището, налични инсталации и благоустройства и т.н.

3. Организацията и провеждането на преброяването се осъществяват съгласно Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 г., Закона за статистиката и решенията на Централната комисия по преброяването. Преброяването се провежда при спазване на изискванията на Регламент № 763 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно преброяването на населението и жилищния фонд в Общността и Регламент (ЕО) № 223/2009 на ЕП и на Съвета от 11 март 2009 г. относно европейската статистика, даващ правна рамка за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика.

Приложими са и разпоредбите на Закона за защита на личните данни и Закона за електронното управление, който урежда дейността на

административните органи при работа с електронни документи, предоставянето на административни услуги по електронен път и обмена на електронни документи между административните органи.

4. Населението се наблюдава по обичайното местоживееене, а жилищният - фонд по местонамирането на жилищата. Всички данни за населението и жилищния фонд се отнасят към критичния момент на преброяването - 0 часа на 10 март 2011 година.

5. Метод на регистрация - по класическия метод чрез попълване на преброителни карти от преброители и чрез електронен формуляр, попълнен в интернет.

6. Обектите и единиците на наблюдение са в съответствие с изброените в Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 година.

II. ОРГАНИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРЕБРОЯВАНЕТО.

1. Органите, които осъществяват преброяването, са:

- Националният статистически институт
- Централната комисия по преброяването
- Териториалните статистически бюра
- Областните преброителни комисии
- Общинските/районните преброителни комисии
- Контрольорите и преброителите.

2. Националният статистически институт, Централната комисия по преброяването и териториалните статистически бюра съвместно с областните управители и кметовете на общините организират и провеждат преброяването на населението и жилищния фонд (чл. 13 от ЗПНЖФ 2011).

Във връзка с това:

2.1. Министър-председателят на Република България назначава Централната комисия по преброяването по предложение на председателя на НСИ в срок до 10 март 2010 година.

2.2. В срок до **26 август 2010 г.** са определени съставите на **областните преброителни комисии**. В състава на областната комисия влизат представители на областната администрация, общините, териториалното статистическо бюро и териториалните звена на други централни ведомства.

Всяка областна комисия по преброяването се председателства от заместник областен управител на съответната област, определен от председателя на НСИ по предложение на областния управител.

2.3. В същия срок кметовете на общините и директорите на ТСБ предложиха на председателя на НСИ своите представители в съставите на **общинските преброителни комисии**. В състава им влизат представители на

общинските администрации, кметствата и съответните териториални статистически бюра.

За градовете София, Пловдив и Варна, в които са обособени райони, се създават районни комисии по преброяването. Те имат статут на общински преброителни комисии с присъщите им функции и задачи.

2.4. В срок до **1 септември 2010 г.** председателят на НСИ назначи със заповеди областните и общинските преброителни комисии.

Налагащи се промени в състава на комисиите през периода на преброяването, се правят по реда на тяхното формиране.

2.5. В периода на функционирането си всяка от комисиите провежда по четири заседания. До края на октомври трябва да се проведе първото заседание на областните и общинските преброителни комисии. На него се приема организационен план за дейностите по подготовката и провеждането на преброяването на населението и жилищния фонд на територията на съответната община, съдържащ подробен график на дейностите до края на 2010 година.

3. Непосредствената работа по попълването на преброителните карти се извършва от **преброители**, които, от своя страна, се ръководят, контролират и подпомагат от **контрольори**.

III. РАЙОНИРАНЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЪСТАВЯНЕ НА СПИСЪЦИ НА СГРАДИТЕ И ЖИЛИЩАТА

Районирането на населените места на контролни райони и преброителни участъци и съставянето на преброителните списъци е основна предпоставка за качествено провеждане на преброяването. Във връзка с това:

1. В срок до **2 ноември 2010 г.** Централното управление на НСИ предоставя на териториалните статистически бюра преброителни списъци, съдържащи предварителна информация за сградите и жилищата. Тази информация е основана на данните за контролните райони и преброителните участъци, формирани при Преброяване 2001, актуализирана с данни от административни източници и от проведени статистически изследвания на НСИ. НСИ предоставя в същия срок и сравнителна таблица с данни за броя на преброителните участъци, средния брой лица в един преброителен участък и средния брой преброителни участъци в един контролен район през 2001 г. (по общини) и изчислен среден брой лица в един преброителен участък на база население към 31.12.2009 година.

2. Директорите на териториалните статистически бюра със съдействието на председателите на общинските преброителни комисии и при необходимост и на председателите на областните преброителни комисии (за информация, която е налична само в областните административни структури) извършват актуализация на районирането на територията на населените места на контролни райони и преброителни участъци и очертаването на техните граници. Специално внимание трябва да се обърне на райони с новопостроени жилищни сгради с цел да се включат в преброителните списъци изчерпателно. **Актуализацията на районирането в населените места трябва да се извърши в срок до 30 ноември 2010 година.**

При определянето на преброителните участъци и контролните райони да се спазва изискването в един преброителен участък да се обхващат до 80 жилища и до 250 лица.

3. В хода на работата по районирането на населените места през периода от **2 до 30 ноември 2010 г.** председателите на общинските преброителни комисии организират актуализация на адресите, дворните места и сградите, които се намират **извън строителните граници на населеното място - във вилни зони, зони за отдых** и други. При актуализацията трябва да се ползват класификаторите на адресите, които се поддържат в съответната общинска администрация, като данните се отразяват при окончателното очертаване на контролните райони и преброителните участъци.

След приключване на районирането териториалните статистически бюра определят окончателно броя на преброителите и контрольорите за областта и по общини.

IV. ПРОЦЕДУРА ПО НАБИРАНЕ И ПОДБОР НА ПРЕБРОИТЕЛИ И КОНТРОЛЬОРИ

1. Преброителите и контрольорите са тези, които пряко контактуват с населението при събирането на информацията по време на преброяването.

2. Общинските преброителни комисии избират за преброители и контрольори подходящи лица, които ще усвоят и приложат правилно и точно издадените указания и инструкции за преброяването. Преброителите и контрольорите се избират в съответствие с указанията за извършване на подбор на преброителите и контрольорите, приети на заседание на Централната преброителна комисия, проведено на 21 октомври 2010 година.

3. **Набирането на кандидати и подборът на преброителите и контрольорите се осъществяват през периода от 10 ноември до 10 декември 2010 година.** При определяне на броя на преброителите и контрольорите се прилага правилото: един преброител преброява жилищата и лицата в един преброителен участък и за всеки контролен район трябва да има определен контрольор. По изключение на един преброител може да се определи повече от един преброителен участък тогава, когато преброителните участъци обхващат отделни малки населени места или малък брой население, и на един контрольор - повече от един контролен район, когато тези райони обхващат малък брой преброителни участъци (респ. малък брой лица и жилища).

Трябва да бъдат определени и резервни преброители, като на 10 преброители се определя по един резервен. Те получават възнаграждение при условие, че не се включат в реалното преброяване.

Препоръчва се внимателно да се прецени назначаването за преброители и контрольори на данъчни и финансови инспектори, полицаи, съдебни изпълнители, военнослужещи и други лица, за които поради естеството на служебните им задължения би могло да възникне дори и неоснователно затруднение за гражданите да предоставят информацията в преброителната карта.

4. След извършване на подбора на преброители и контрольори Общинската преброителна комисия съставя списък на одобрените кандидати и протокол от проведеното заседание.

5. Директорите на териториалните статистически бюра, въз основа на протоколите на общинските преброителни комисии за подбора на преброители и контрольори сключват граждански договори с тях по Закона за задълженията и договорите.

6. За да се осигури пълнота на обхвата на преброяването, председателят на Общинската преброителна комисия по предложение на директора на Териториалното статистическо бюро и със съдействието на председателя на Областната преброителна комисия трябва да се свърже с ръководителите на следните учреждения и ведомства на територията на общината (ако има такива):

6.1. С началниците на военните поделения - за да определят лицата, които ще преброяват семействата на военнослужещите и другите лица, живеещи в помещенията на казармите.

6.2. С директорите на затворите, директорите на социално - педагогическите интернати, поправителните домове и възпитателните училища - интернати - за да определят лицата, които ще преброяват персонала, живеещ в помещенията на затворите, поправителните домове и възпитателните училища, както и затворниците и лицата в тези домове.

6.3. С директорите и управителите на лечебните и здравните заведения, включително и на домовете за медико-социални грижи за деца - за организиране на преброяването на пребиваващите в тези заведения по време на преброяването лица.

6.4. С управителите на други видове колективни домакинства (манастири, домове за стари хора, домове за деца или младежи с физически и умствени увреждания, домове за възрастни с физически и умствени увреждания, домове за деца, лишени от родителски грижи, за лица със сетивни нарушения) - за организиране на преброяването на лицата в тези заведения.

7. При необходимост в населените места с особени местни условия, в които преброителите срещат затруднения в своята дейност, кметовете определят съответен придружител. Те подпомагат преброителите и изпълняват техните указания.

За придружители се определят лица, които познават добре преброителните участъци (езика и нравите на населението). Те са помощници на преброителите по време на преброяването и изпълняват техните указания.

8. Всеки контрольор или преброител, когато се окаже в невъзможност да изпълнява своите задължения, е длъжен незабавно да уведоми директора на ТСБ и Общинската преброителна комисия и да върне веднага получените от него преброителни материали в общинската комисия по преброяването.

V. ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ОТГОВОРНОСТИ И НАЧИНИ НА ПОВЕДЕНИЕ НА ПРЕБРОИТЕЛИТЕ И КОНТРОЛЪОРИТЕ.

1. Лицата, които желаят да работят като преброители и контрольори в преброяването представят заявление съгласно **Приложение 1** чрез Общинската преброителна комисия до директора на териториалното статистическо бюро, придружено от европейски формат на автобиография съгласно **Приложение 2**, не по-късно от **10 декември 2010 година**. Подадените документи в Общинската преброителна комисия се регистрират в Общинския център за обслужване на населението, където кандидатите за преброители и контрольори подават заявленията, дава им се входящ номер и се записват в електронната система. Целта е да се документират по безспорен начин имената и датата на подаване на документите. Общинската преброителна комисия разглежда на своето второ заседание през декември 2010 г. заявленията и съставя списък на кандидатите, отговарящи на изискванията, определени в критериите за подбор на преброители и контрольори, приети на заседание на Централната преброителна комисия, проведено на 21 октомври 2010 година. Протокол от решението на Общинската преброителна комисия и документите на одобрените кандидати се предоставят на директора на териториалното статистическо бюро не по-късно от 15 декември 2010 година. За предаването на документите се съставя приемно-предавателен протокол.

Списък на одобрените преброители и контрольори се оповестява не по-късно от **10 януари 2011 г.** в съответната общинска преброителна комисия и в ТСБ.

2. Назначаването на преброителите и контрольорите се извършва чрез подписване на граждански договор между тях и директора на ТСБ не по-късно от **25 януари 2011 година**. В договора се уточняват правата и задълженията на страните по време на преброяването.

3. На преброителите, контрольорите и придружителите се издава служебна карта, съдържаща техните имена, служебен номер, срока на валидност и снимка. Образецът на служебната карта се разгласява задължително чрез средствата за масово осведомяване. Служебните карти се връщат в териториалните статистически бюра заедно с преброителните материали.

4. Преди получаването на служебните карти, преброителите и контрольорите подписват клетвена декларация по образец съгласно **Приложение 3**, с която се задължават да опазват в тайна персоналните и индивидуалните данни, които са получили по време на изпълнението на служебните им задължения. Неподписването на декларацията лишава кандидатите от възможността да бъдат назначени като преброители и контрольори.

5. Преброителите, контрольорите и придружителите имат право да посещават сградите и жилищата в своя преброителен участък и контролен район през периода на преброяването от 8.00 до 20.00 часа както и да получават данни от съответната община, район или кметство относно случаите по чл. 27, ал. 2 и 3 от Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Р България през 2011 година.

6. При посещението си в домовете на гражданите и срещите си с тях преброителите и контрольорите са длъжни да се легитимират, да разяснят накратко целите на преброяването, да уведомят лицата, че техните

индивидуални данни ще се ползват единствено за статистически цели съгласно разпоредбите на Закона за статистиката и ЗПНЖФ 2011.

7. При регистрацията на данните в преброителните документи, преброителите трябва да спазват точно разпоредбите на Инструкцията за попълване на преброителните карти и да прилагат принципа на декларативност, т.е. да отбелязват отговорите на лицата от домакинствата така, както те са ги определили. Въпросите трябва да се поставят по начина и смисъла, по който са записани в преброителните карти. Не е допустимо да се задават подвеждащи или насочващи въпроси.

Всяка среща с гражданите, свързана с преброяването, трябва да завършва с благодарност от страна на длъжностното лице за отделеното време и оказаното съдействие!

8. В случаите, когато гражданите отказват да предоставят исканите данни, преброителят/контрольорът следва да обясни с коректен тон на съответното лице, че непредоставянето на преброителите на данните по чл. 6 до чл. 8 от Закона за преброяването на населението и жилищния фонд в Р България през 2011 г. или предоставянето на неверни данни се наказва с глоба от 60 лева. Процедурата по налагане на глобата е по Закона за административните нарушения и наказания.

9. В случай на агресивно поведение от страна на граждани към преброител или контролор последният трябва да преустанови интервюто и да напусне жилището, което е обект на анкетиране. В този случай незабавно трябва да се информира председателят на Общинската преброителна комисия.

VI. ОБУЧЕНИЕ НА ПРЕБРОИТЕЛИТЕ И КОНТРОЛЬОРИТЕ

1. За да се запознаят с изискванията на работата по провеждане на преброяването, с методологията и инструментариума за неговото провеждане, лицата, определени за преброители и контролори преминават курс за обучение. Организирането на обучението и осигуряването на необходимите помещения се извършва съвместно и със съдействието на общинските и при необходимост областните преброителни комисии и директорите на териториалните статистически бюра.

2. Обучението се провежда на два етапа:

2.1. През първия етап - **декември 2010 г.**, ЦУ на НСИ извършва обучение на експерти от териториалните статистически бюра, които впоследствие ще осъществят обучението на преброителите и контролорите в общините.

2.2. През втория етап - **януари 2011 г.**, експерти от териториалните статистически бюра обучават преброителите и контролорите в отделните общини. Организирането на обучителните курсове в общините се осъществява съвместно от териториалните статистически бюра и общинските преброителни комисии.

3. Обучението на преброителите и контролорите по общини се провежда по график, утвърден от директора на териториалните статистически бюра и съгласуван предварително с председателите на общинските преброителни комисии.

4. Инструктивните материали - Инструкция за попълване на преброителните карти, учебни примери за сграда, жилище и население, както и преброителен списък обр. ПНЖ 2, се раздават на преброителите и контролорите най-малко три дни преди датата на съответния курс за обучение.

За останалите дейности през 2011 г. ще бъде подготвено подробно указание и календарен график, съдържащи информацията за всички учебни курсове и разписание на дейностите по разпределение на инструментариума за провеждане на преброяването и за получаване на материалите след приключването му.

Задачи	Срок за изпълнение
Министър-председателят на Република България назначава Централната преброителна комисия по предложение на председателя на НСИ	10 март 2010 г.
Определяне на съставите на областните преброителни комисии	26 август 2010 г.
Кметовете на общините и директорите на ТСБ предлагат на председателя на НСИ своите представители в съставите на общинските преброителни комисии	26 август 2010 г.
Председателят на НСИ назначава с писмени заповеди областните и общинските преброителни комисии	До 1 септември 2010 г.
Първо заседание на областните и общинските преброителни комисии	До 31 октомври 2010 г.
ЦУ на НСИ предоставя на териториалните статистически бюра преброителни списъци, съдържащи предварителна информация за сградите и жилищата	2 ноември 2010 г.
Актуализиране на районирането в населените места	До 30 ноември 2010 г.
Актуализиране на адресите, дворните места и сградите, които се намират извън строителните граници на населеното място - във вилни зони, зони за отдих и др.	2 - 30 ноември 2010 г.
Набиране на кандидати и подбор на преброителите и контролорите	10 ноември-10 декември 2010 г.
Преброители и контролори представят заявление чрез Общинската преброителна комисия до директора на териториалното статистическо бюро, придружено от европейски формат на автобиография	До 10 декември 2010 г.

Второ заседание на общинските преброителни комисии	декември 2010 г.
Протокол от решението на Общинската преброителна комисия и документите на одобрените кандидати се предоставят на директора на териториалното статистическо бюро	15 декември 2010 г.
Списъкът на одобрените преброители и контрольори се оповестява в съответната общинска преброителна комисия и в териториалното статистическо бюро.	10 януари 2011 г.
Обучение на експерти от териториалните статистически бюра	Декември 2010 г.
Обучение на преброителите и контрольорите	Януари 2011 г.
Назначаване на преброителите и контрольорите, чрез подписване на граждански договор между тях и директора на териториалното статистическо бюро	До 25 януари 2011 г.

Инструкцията за организация, подготовка и провеждане на Преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 година относно дейностите до края на 2010 г. и изброените в Приложенията документи са приети на заседание на Централната преброителна комисия, проведено на 21 октомври 2010 година.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение 1:

Образец на Заявление за участие в Преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2011 година.

Приложение 2:

Образец на автобиография.

Приложение 3:

Образец на клетвена декларация.

Приложение 4:

Указания за извършване на подбор на лицата, които ще бъдат назначени за преброители и контрольори.